

ritual, afectiv, în care se dezvoltă conflictul, în care se mișcă eroii, este o calitate importantă a montării, oferă de la început o cheie pentru descifrarea unui text deloc simplu. La conturarea acestei imagini contribuie în mod substanțial decorurile lui Vintilă Făcăianu și lumina, foarte bine compusă, utilizată efectiv ca element al concepției regizorale. Demarând bine, spectacolul nu cîștigă totuși suficient în gravitate, în ascutimea raporturilor între personaje, între erou și lume, între idealurile și existența eroului. Cu o desfășurare echilibrată, atent condusă, spectacolul rămîne insuficient tensionat, pauzele nu reușesc să aibă totdeauna² încălcătura subterană din „subtextul” cehovian. Această, poate, și datorită unei interpretări destul de inegale.

Rolul lui Ivanov este atacat cu prudență, cu reținere chiar, de Eusebiu Ștefănescu, care îi conferă o imagine nu falsă dar prea simplă, doar schițată. Din eferescența bogăție, de date, de calități, contradicții, clanuri și conflicte interioare care compun acest foarte cehovian personaj, se rețin doar coordonatele principale — spleenul, iritarea, inutilitatea — fără țesătura strălucitoare de farmec, de generozitate, fără acea involuntară dar reală forță de seducție pe care personajul o exercită. O acțiivă interesantă, de certă personalitate, se dovedește tînăra Elena Albu, interpreta Annei Petrovna; jocul său — sensibil, interiorizat — este însă afectat de un fel de răsfăț în rostire, străin de rol și minimalizînd personajul, un tic prea devreme însușit, care trebuie și poate fi înlăturat.

Un personaj de autenticitate și pondere, îmbinare de generozitate, de elanuri și neputință, realizează Corneliu Revent în Lebedev; în rolul soției sale, Vera Varzopov urmărește cu justețe coordonatele psihologice ale eroinei, încăreînd, însă, cu o mimică excesivă sensul cuvintelor. Un rol foarte bun se datorează Eugeniei Laza, interpreta Babakinei, meritorie fiind intuiția sa de a nu-și împinge eroina în ridicol; actrița reușește să sesizeze și să fructifice nuanțat fiecare indicație, fiecare sugestie oferită de text, conștientînd un personaj viu, complex. Corecte, deși nu suficient de cuprinzătoare, limitate la o primă definiție, personajele create de Moț Negoescu și Ion Angelescu-Moreni. Portrete exacte, sugestive, realizează Maria Rotaru și Cornel Ciupercescu; o mențiune specială se cuvine acestuia din urmă, care a știut să nu facă din doctorul Lvov o ființă antipatică și steepă, a încercat „să-l explice”, descoperindu-i resorturi interioare și motivații în deplin acord cu textul cehovian.

Cristina Constantiniu

Bernarda cu fiicele: Cătălina Murgea (în picioare), Doina Iacob, Dorina Păunescu, Despina Prisăcaru, Ioana Angelescu, Lili Acatrinei Popa.

Teatrul „Bacovla” din Bacău

CASA BERNARDEI ALBA

de Federigo Garcla Lorca

Regia artistică și scenografia: ZOE ANGHEL-STANCA. Traducerea: CICE-RONE THEODORESCU.

Distribuția: CĂTĂLINA MURGEA (Bernarda); IUKY BOTOȘESCU (Maria Josefa, mama Bernardei); DOINA IACOB, DORINA PĂUNESCU, DESPINA PRISĂCARU, IOANA ANGELESCU, LILI ACATRINEI POPA (fiicele Bernardei: Adela, Martirio, Magdalena, Angustias, Amelia); RODICA MUȘETEANU (La Poncia); CECILIA TEODORU (Servitoarea); SANDA GHICULESCU (Prudencia); DOINA DELEANU (Cerșetoarea); CHIRIACA CHIRIAC (Prima femeie); MARILENA VOICU (A doua femeie).

Eforturile Teatrului Dramatic din Bacău, în stagiunea curentă, de a realiza spectacole meritorii și memorabile, într-o reală competiție,

Scenă din spectacol

subînțeleasă, între cele aproape 40 de colective dramatice din țară, își găsesc în recenta premieră *Casa Bernardei Alba* o confirmare. De la început ne grăbim să subliniem faptul că inconsecvențele calitative ale teatrului băcăuan nu țin, de regulă, de forma profesională a actorilor; modul în care este minuită bagheta „dirijorului” în teatru explică fără greș succesele și insuccesele de aici.

Apelînd la colaborarea regizoarei Zoe Anghel-Stanca pentru punerea în scenă a celui mai important text dramatic al poetului Lorca, conducerea teatrului din Bacău a acționat inspirat. Într-adevăr, *Casa Bernardei Alba*, operă considerată pe drept cuvînt ca fiind cîntecul de lebadă al scriitorului spaniol, cristalizarea fidelă a concepției sale despre teatru ca artă și teatru ca realitate umană, impunerea de la început, o anumită acomodare cu ceea ce am putea numi element exotic, dar nu în sensul frivol al expresiei, ci ca element de structură ce ține de permanențele spirituale ale unei zone geografice. S-a spus că această ultimă dramă artistică a lui Garcia Lorca ar încheie în ea adevărul însuși al Spaniei dintre cele două războaie mondiale, că bătrîna văduvă Bernarda Alba este un personaj totodată alegoric, ca și fiicele ei, jinduind libertatea și dragostea, elemente etice care se condiționează reciproc. O geometrie demnă de un mare poet etajează conflictele din această dramă: trupul, ca închisoare a senzualității, casa, ca temniță a personalității, cu ușile și ferestrele pecetluite cu drugi de fier, monada simbo-

lică al cărui nucleu îl constituie însăși Bernarda Alba, însingurare și înstrăinare dictată de nemiloase principii religioase și de convenția dezonoarei. Fetele Bernardei Alba practică un fel de „asprimi de sine”, în care maleficul aparent ascunde maleficul de substanță, real, iată ce ne întîmpină în această piesă structurată după reguli de compoziție tradiționale.

Singurul tînăr care dă tîrcoale casei (singurul personaj masculin al piesei, realizat prin absență) este dorit în taină de toate fiicele; el este demonul libertății care le strigă pe fete cu vocea primară a elementelor în dezlănțuire. Adela, cea mai mică dintre fete, „îi fură” pe ascuns surorii mai mari iubitul, o altă soră suferă în secret că nu poate sparge un coridor către realitatea alegorică, către bărbatul de afară.

Cum era de așteptat, moartea mistificată a tînărului o duce pe Adela, ce se realizase în cuplul interzis, la sinucidere, situația critică dezagregă ordinea tiranică a Bernardei Alba, adevărurile ies ca șerpini la soare.

Ceea ce era poate mai greu de tălmăcit prin actori, și chiar în vederea unei conversații cu publicul nostru, este acea pasionalitate iberică totuși, inconfundabilă, care ține de un abisal uman specific și din care Lorca s-a hrănit și ca poet. În acest sens, credem că rodnicile experiențe ale regizoarei Zoe Anghel-Stanca cu dramatizări din basmele românești au constituit o tangentă potențială la exotismul etnografic spaniol. Totodată, dacă ne amintim numai de Harap Alb-ul pe

care Zoe Anghel Stanca l-a impus cu trupa de la Piatra Neamț, înțelegem că profesionalitatea acestei regizoare s-a verificat și a verificat scenic codul simbolic și codul alegorie. Abordarea de către Zoe Anghel-Stanca a unui text de Lorca se anunța așadar de la început competentă.

Și spectacolul de la Bacău nu ne-a înșelat de această dată așteptările. Bernarda Alba, ca personaj, nu instituie în literatura românească o noutate absolută și deci nu prezintă nici un pericol de asimilare eronată, ca tip, în public. Mara lui Slavici, Vitoria Lipan a lui Sadoveanu, preced cumva contactul cu personajul Bernardei Alba. Soacra lui Creangă, cea cu trei nurori, de asemenea, are ceva din austeritatea acestui caracter spaniol.

Intuind dimensiunea lirică și filozofică a Bernardei și a întâmplărilor din casa ei, Zoe Anghel Stanca „a mers” pe un spectacol de compoziție, în care realismul scenic nu înseamnă respingerea specificului local, a culorii, iar scenografia, oricât de stilizată și comodă, participă cât de cât la iluzia epocii.

Impresia noastră este că fiecare actor a consultat serios biblioteca, și-a privit cu atenția meritată rolul dificil și de aceea în fiecare participare la spectacol s-a simțit ceea ce numim de obicei „a fi în temă”, dorința ca teatralitatea să nu cadă în... teatral.

În rolul Bernardei, actrița Cătălina Murgea intuiește etalonul de aur; închistarea psihică se transfigurează și fizic, mândria iberică se inserează ideii de feudă. Replica cade cazon, autocrat, definitiv. Rolul, bine studiat, este exprimat plastic, convinge, devine autonom. Această Bernardă știe să-și mențină distanța, superioritatea tribală, nimic, absolut nimic nu poate înlocui propria sa convingere.

În rolul La Ponciei, un fel de jupineasă a casei, șefă a bucătăriei și a cheilor de la diverse cămări, actrița Rodica Mușeteanu ne-a atras de la început atenția. Un comportament cu viabilitate fără echivoc, bine insinuată în acel specific iberic, păstrind însă idealitatea general valabilă a doicilor și subretelor la un loc.

Celelalte fiice, Dorina Păunescu, Doina Iacob, Despina Prisăcaru, Ioana Angelescu, Lili Acatrinei Popa, s-au comportat corect. În ce privește fiica „cu pricina”, Adela adică, actrița Doina Iacob a depus niște eforturi înțetăiate de emoția pe jumătate autocenzurată sau neșcolită să se exprime plenar. Doina Iacob nu credea în personajul său, se distanța de el; or, de data aceasta drumul trebuia parcurs cu înverșunare invers.

N-am înțeles de ce Zoe Anghel Stanca a acceptat jocul în contratimp al actriței Iuky Botoșescu. În rolul mamei Bernardei, septuagenara Maria-Josefa, dinamită încă de libido, cu apariții despletite la miezul nopții. Nu-i facem un compliment actriței, dar de data aceasta prea arăta de 25 de ani!...

Șarjat, în linie expresionistă, ni s-a relevat rolul Servitoarei în interpretarea intenționată a actriței Cecilia Teodoru. Grațioasă ca o păpușă de Anul Nou, în vitrinele cu zăpadă, Doina Deleanu „a vrut să ne prezinte o Cerșetoare cu copil în brațe.

În ansamblu, spectacolul Casa Bernardei Alba este o producție serioasă și adaugă încă un inel la personalitatea teatrului din Bacău și, mai ales, a regizoarei.

Paul Tutungiu

CARNET IATC

Studioul de teatru

REGELE CERB

de Carlo Gozzi

Stagiunea Studioului de teatru se apropie de sfârșit și, printre spectacolele prezentate aici cu o regularitate care nu s-a dezmințit nici o clipă, iată unul semnat de studentul-regizor Bogdan Berciu, absolvent al clasei conf. Mihai Dimiu. Sigur, spectacolul este realizat cu masivă contribuție a studenților-actori pregătiți de Sanda Manu și Octavian Cimec.ro

Data premierei : 23 martie 1975.

Regia artistică : BOGDAN BERCIU, student anul IV. Scenografia : MUGUR PASCU, student anul IV.

Distribuția : ȘERBAN CELEA (Derramo, rege în Serendippo) ; GHEORGHE DĂNILĂ (Truffaldino, secretar) ; HORĂȚIU MĂLAELE (Tartaglia, prim sfetnic) ; RADU VAIDA (Pantalone, locțiitor) ; DAN CONDURACHE (Spavento, căpitan de oști) ; MIRCEA CONSTANTINESCU (Leandro) ; MARIA DOGARU, anul III (Clarice) ; ROZINA CAMBOS (Smeraldina) ; MARIA PLOAIE (Angela) ; GIOVALIN HAJATI, anul II (Statuia) ; MIRCEA JIDA (Vrăciul Durandarte) ; VLAD RĂDESCU (Cerșetorul).